

Raport privind vizita „pilot”

efectuată în Penitenciarul București Rahova, în data de 20 aprilie 2015

În temeiul art. 29³ din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2014, aprobată prin Legea nr. 181/2014, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție a efectuat o vizită anunțată în Penitenciarul București - Rahova, la data de **20 aprilie 2015, orele 9-15.**

Potrivit dispozițiilor legale menționate, Domeniul privind prevenirea torturii în locurile de detenție monitorizează în mod regulat tratamentul aplicat persoanelor aflate în locuri de detenție în vederea consolidării protecției acestora împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante și a exercitării fără discriminare a drepturilor și libertăților fundamentale ale acestora prin vizitarea, anunțată sau inopinată a locurilor de detenție.

Pentru efectuarea vizitei au fost constituite 4 echipe de vizitare, alcătuite din câte 4 membri, respectiv reprezentanți ai instituției Avocatul Poporului de la sediul central și de la centrele zonale, reprezentanți ai asociațiilor profesionale (Colegiul Medicilor din România, Colegiul Psihologilor din România, Colegiul Asistenților Sociali din România și Asociația Sociologilor din România), precum și câte un reprezentant al următoarelor organizații neguvernamentale: Transparency International, Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR), Asociația GRADO, Asociația AEPADO, Asociația „Desenăm Viitorul Tău”, Asociația Anais.

Obiectul principal al vizitei a fost acela al verificării tratamentului persoanelor private de libertate, sub aspectul condițiilor de cazare în penitenciar și a asistenței medicale. În subsidiar, rolul vizitei a fost acela ca, echipele de vizitare să conlucreze la realizarea obiectivelor urmărite în timpul vizitelor în locurile de detenție (în condițiile în care unii dintre membrii echipei de vizitare nu cunoșteau mediul penitenciar). De asemenea, reprezentanții asociațiilor profesionale au luat la cunoștință de aspectele care pot face obiectul vizitelor, urmând ca în funcție de acestea să realizeze propunerile de

specialiști/colaboratori externi care vor fi selectați de Avocatul Poporului pentru a participa la activitatea Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție.

Vizita a fost structurată pe următoarele etape: discuția cu conducerea penitenciarului; vizitarea camerelor de detenție; întrevederi cu persoanele private de libertate care și-au dat acordul de a avea întrevederi cu membrii echipei de vizită; discuții cu personalul medical al penitenciarului; discuție finală cu reprezentanții penitenciarului.

Domnul Denis Alexandru Darie, directorul Penitenciarului București-Rahova ne-a adus la cunoștință că în penitenciar, la data vizitei se aflau în custodie un număr de **1454 deținuți** (la o capacitate de 1063), încadrați la regim închis, regim semideschis, persoane în tranzit și arestați preventiv. În cadrul unității existau **8 Secții de detenție**, dintre care o secție exterioară, Secția Bragadiru și o secție destinată consumatorilor de droguri.

Penitenciarul a fost proiectat în anul 1988, fiind destinat deținuților care urmau a munci în exterior, astfel că nu au fost prevăzute curți de plimbare. Ulterior, au fost efectuate adaptări în funcție de arhitectura existentă.

Structura personalului care deservea penitenciarul era de **650 de persoane (390 personal operativ)**, la data vizitei fiind încadrate **570 de persoane**. Personalul medical cuprindea în schemă **5 medici și 15 asistenți medicali**. De asemenea, în cadrul penitenciarului își desfășoară activitatea **4 psihologi**.

Echipa nr. 1

Echipa a fost constituită din adjunct al Avocatului Poporului-Magda Ștefănescu (coordonatorul echipei); reprezentant al Colegiului Medicilor din România; reprezentant al Transparency International; consilier instituția Avocatul Poporului.

a) condițiile de cazare

A fost vizitată Secția 1 (minori și tineri a penitenciarului) cuprinzând 19 camere, în care erau cazați **73 deținuți: 28 tineri cu vârste cuprinse între 18-21 ani, 6 minori și 39 majori**.

Au fost vizitate următoarele camere (formate din cameră cu paturi, baie, cambuză și debara): **E1.8** (7 deținuți la o suprafață de 24.59 m.p și 76 mc), **E1.9** (7 deținuți, dintre

care unul era prezentat la instanță, la o suprafață de 19.3 m.p și 59.83 mc), **E.1.10** (5 deținuți, dintre care 3 prezenți iar 2 prezentați la instanță, la o suprafață de 19.3 mp. și 59.83 mc), **E1.12** (6 persoane la o suprafață de 19.58 mp, și 60.mc, 8 paturi), **E1.13**-deținuți cu dizabilități (6 persoane, dintre care prezente 3 persoane, la o suprafață de 19.58 mp. și 60 mc), **E1.17** –arestați preventiv (4 persoane la o suprafață de 19.58 mp. și 60 mc), **E.1.14**.-camera de izolare respiratorie.

Cu ocazia vizitării camerelor s-au constatat următoarele:

Suprafața camerelor raportată la numărul de deținuți, asigura în camerele vizitate între 3,2-4,8 m.p. (față de cei 4 mp., prevăzuți de Ordinul ministrului justiției nr. 433/C/2010 privind Normele minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate), cu excepția camerei în care la o suprafață de 19,58 mp se aflau 7 deținuți; camerele aveau două geamuri tip termopan, în interior iluminatul natural era în unele camere necorespunzător, iar unele camere erau mai friguroase.

Atât grupurile sanitare cât și spațiile de depozitare pentru alimente erau prevăzute cu fereastră de aerisire. Camerele vizitate erau mobilate cu măsuțe mici, câte o masă mare, o poliță, comodă pentru TV, 2 bănci, telefon și TV. Camerele dispuneau de dulapuri pentru bagaje și pentru alimente construite în interiorul camerelor, erau curate, însă miroseau puternic a dezinfectant.

Camera E.1.17 prezenta un grad avansat de condens pe tavan, iar apa la baie curgea datorită defecțiunii bateriei de duș. Apa caldă era distribuită de două ori pe săptămână (marți și sâmbătă) timp de 2 ore. Penitenciarul dispunea de spălătorie, iar Secția 1 era programată în ziua de luni. Cu toate acestea, în camera E17 și E13 **erau obiecte vestimentare la uscat în incinta camerei.**

Toate camerele erau prevăzute cu grupuri sanitare proprii compuse din 2 chiuvete, un wc, un duș. În camera E1.10 instalația sanitară era veche și faianța căzută. **În camera E.1.9 apa de la wc. curgea permanent din cauza supapei defecte și nu exista pară la duș, iar ușa era degradată. În camera E1.10 apa de la toaletă curgea din lipsa flotorului. În camera E.1.17 în tot grupul sanitar era apă pe jos, din cauza bateriei de la duș. În majoritatea grupurilor sanitare, lipsea para de la duș.**

În camerele vizitate erau paturi suprapuse, cu saltele vechi, dar și noi, iar lenjeria de pat se prezenta în condiții bune. Produsele igienico-sanitare erau distribuite o dată pe lună, iar cloramina și detergentul pentru pardoseală se distribuiau săptămânal.

În cadrul secției se afla un club de activități socio-educative dotat cu masă de tenis. La Club se aflau 3 deținuți și un educator; în izolator (cu două paturi) nu se afla nicio persoană privată de libertate.

b) întrevederile cu persoanele private de libertate

Cu ocazia vizitării camerelor de detenție, persoanelor private de libertate li s-a solicitat să participe la întrevederi cu membrii echipei de vizitare, explicându-li-se că acestea vor avea loc cu acordul lor și în condiții de confidențialitate.

Niciun deținut nu a dorit să participe la întrevederi, ridicându-se astfel semne de întrebare asupra deciziei acestora de a nu comunica cu echipa de vizitare.

c) asigurarea asistenței medicale

Asistența medicală era asigurată de 3 medici și un medic stomatolog, respectiv de 11 asistenți medicali, 1 tehnician dentar, 1 asistent igienist, 1 asistent de farmacie.

Cabinetul medical acorda peste 50 de consultații medicale pe zi, 2 zile pe săptămână pentru câte o secție, iar la cererea deținuților oricând. În perioada 1 - 20 aprilie 2015 s-au acordat 405 consultații, iar de la începutul anului 2016 consultații (Secția IV, V și VI). Exista colaborare cu Spitalul Penitenciar Rahova pentru cazurile care nu puteau fi manageriate medical corespunzător la nivelul cabinetului medical. Urgențele se transferau la Spitalul Floreasca sau la Spitalul Municipal București.

Erau înregistrați **100 deținuți cu probleme psihice** în tratament (antisociali, impulsivi, diagnosticați cu schizofrenie, dependenți de droguri). În cazul deținuților cu probleme psihice, dacă se decompensau, erau transferați la Penitenciarele Spital Jilava sau Colibași. **În penitenciar nu exista medic psihiatru.**

Anul acesta au fost înregistrate 28 de refuzuri de hrană, care au fost monitorizate zilnic sub aspectul glicemiei, greutateii. La înregistrarea unor valori sub 50 mg glicemie, deținuții în refuz de hrană erau transferați la Spitalul Penitenciar Rahova.

Medicii penitenciarului erau implicați și în evaluarea deținuților în vederea prezentării la Comisiile de expertiză a capacității de muncă și a evaluării gradului de handicap.

Cabinetul medical avea o dotare minim necesară, însă se impunea dotarea acestuia cu echipamente suplimentare (electrocardiograf, ecograf etc).

Achiziționarea medicamentelor se făcea pentru Penitenciarul Rahova de către Spitalul Penitenciar Rahova în cantități reduse (ex. medicație antiinflamatoare și antitusivă).

Un aspect semnalat de medicul unității a fost lipsa **testelor HIV, care până atunci erau asigurate de o fundație.**

Igiena camerelor de detenție se verifica zilnic de asistentul de igienă, la cererea deținuților sau a șefului de secție. Spre exemplu, în penitenciar s-a efectuat dezinsecția generală cu substanțele Cypertox și Regent, iar „Acțiunea de dezinsecție s-a efectuat din resurse proprii”. De asemenea, potrivit Buletinului de analize emis de un Laborator de analize, apa potabilă era în conformitate cu Legea apei nr. 458/2002.

d) alte situații relevante

În timpul vizitei uneia dintre camere am sesizat că un deținut era foarte palid și acuza dureri de stomac. Supraveghetorul a menționat că urma să anunțe cabinetul medical pentru a fi consultat de medic. Cu prilejul vizitei membrilor echipei la cabinetul medical, medicul curant a declarat că nu a fost informat despre solicitarea acestuia de a fi consultat.

La ora 14, doi dintre membrii echipei de vizită au revenit la Cabinetul medical unde au fost informați că deținutul fusese prezentat anterior la Penitenciarul Spital Rahova, fiind diagnosticat cu „colică abdominală”. Era așteptat pentru consultul medical de către medicul curant din cadrul cabinetului medical al Penitenciarului București Rahova.

Ulterior vizitei efectuate, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în privința deținutului și a fost efectuată o anchetă în data de 28 aprilie 2015, dosarul fiind în lucru.

► Concluzii, privind măsurile propuse a fi întreprinse:

- igienizarea camerelor care prezentau condens (spre exemplu, camera E.1.17);

- verificarea și înlocuirea instalațiilor sanitare nefuncționale;
- creșterea receptivității personalului de supraveghere și a personalului medical pentru soluționarea problemelor de sănătate ale deținuților;
- examinarea solicitării cadrelor medicale privind achiziționarea unui electrocardiograf și a cantităților necesare/adevate de medicamente care se achiziționează de Spitalul Penitenciar Rahova pentru Penitenciarul Rahova;
- examinarea posibilității de achiziționare a testelor HIV;
- necesitatea angajării personalului medical (medici, asistente, psihiatru) suplimentar, conform grilei de persoane normate;
- informarea deținuților sub aspectul libertății de a decide asupra participării la întrevederile cu membrii echipelor de vizitare ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție;
- includerea în Regulamentul de ordine interioară a Penitenciarului Rahova a unor prevederi privind dreptul deținuților de a avea întrevederi în condiții de confidențialitate și numai cu acordul acestora cu membrii echipelor de vizitare ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, care au dreptul de a efectua vizite inopinate în locurile de detenție (Capitolul - „Posibilitățile persoanei private de libertate de a comunica cu administrația locului de deținere, cu autoritățile judiciare și administrative, cu soțul sau soția...”)

Echipa nr. 2

Echipa nr. 2 a fost alcătuită din: **reprezentant al**
Colegiului Psihologilor-coordonatorul echipei; **reprezentant al**
Asociației Anais; **consilier-instituția Avocatul Poporului;**
consilier (Centrul zonal Alba al instituției Avocatul Poporului).

a) condițiile de cazare

Echipa de vizită nr. 2, având componența menționată mai sus, a realizat activitatea de vizitare în cadrul Secției nr. 2 din Penitenciarul Rahova (cinci camere) în care erau cazați deținuți aflați în carantină și deținuți aflați în regim închis și în Clubul Penitenciarului Rahova.

Secția 2 (S2) avea la data efectuării vizitei 199 persoane deținute dintre care 129 aflate în carantină și 70 de persoane deținute în regim închis.

Suprafața camerelor era: camerele C1, C2 aveau o suprafață de 19,58 mp cu o baie de 8,36 mp; camera E42 avea o suprafață 25,916 mp, iar camera E2 avea o suprafață de 24,59 mp cu o baie de 8,39 mp. Camerele erau formate din cameră cu paturi, baie, cambuză și debara. Toate camerele vizitate beneficiau de produse igienico-sanitare și telefon în cameră.

Echipa de vizită nr. 2 a evaluat condițiile de deținere din camerele aflate în Secția nr. 2 a Penitenciarului Rahova, respectiv, din cinci camere de deținere aflate în cadrul acestei secții, în care erau cazate/deținute persoane aflate în carantină și persoane încadrate la regim închis.

Camerele de deținere vizitate aveau, potrivit datelor obținute de la personalul Penitenciarului Rahova, între 19,58 mp și 24,59 mp. În general, în fiecare dintre acestea erau instalate între 6 și 10 paturi. În toate camerele vizitate, paturile erau suprapuse pe câte două niveluri. Spațiile de deținere erau organizate celular, fiecare dintre spațiile de deținere vizitate erau dotate cu: camera de tip dormitor, care servea ca și cameră de zi, dotată cu paturi, mobilier simplu, televizor și telefon, prevăzută cu o fereastră securizată, din care se asigura accesul la cambuza/debara, baie și wc (grupuri sanitare).

Personalul Penitenciarului Rahova a dovedit disponibilitate pentru comunicare cu echipa de vizitare, a permis accesul în orice cameră de detenție aleasă în mod aleatoriu pentru desfășurarea activității de către Echipa de vizită nr. 2, a pus la dispoziția echipei de vizită spațiile proprii pentru purtarea unor discuții confidențiale cu persoanele aflate în stare privativă de libertate și a asigurat în condiții optime prezența deținuților la solicitarea echipei.

Condiții de cazare

Iluminare și aerisire: dimensiunile ferestrelor asigură condiții potrivite pentru lectură și desfășurarea anumitor activități curente cotidiene la lumină naturală, precum și condiții pentru aerisirea camerelor. În toate camerele vizitate exista o singură fereastră, care nu putea asigura ventilația corespunzătoare. De asemenea, grupurile sanitare și spațiile

pentru depozitarea alimentelor (cambuzele) erau prevăzute cu geamuri pentru asigurarea aerisirii.

Mobilier: camerele de deținere vizitate erau dotate cu mobilier simplu pentru servirea mesei în camere de tip dormitor și pentru depozitarea bunurilor personale. În unele camere vizitate exista un mobilier diferit față de celelalte camere (ex. tip bibliotecă) și mai multe rafturi de cărți. În urma discuțiilor purtate cu deținuții a rezultat că în acea cameră era cazat un deținut care lucra la atelierul de tâmplărie al penitenciarului.

Grupuri sanitare: camerele vizitate erau dotate cu grupuri sanitare proprii, cu chiuvetă, duș, vas de wc, apă curentă.

Condițiile igienice din camere și asigurarea igienei personale: camerele vizitate prezentau o stare generală bună de curățenie. Nu a fost constatată prezența insectelor sau rozătoarelor și nu a rezultat în urma discuțiilor purtate cu persoanele aflate în stare privativă de libertate. Menționăm, însă, că în una dintre camerele vizitate s-a constatat existența unor infiltrații de apă.

Accesul la duș: apa rece era furnizată permanent, iar apa caldă era furnizată după un program aprobat de conducerea Penitenciarului Rahova, de două ori pe săptămână, câte două ore. Unele dintre persoanele aflate în stare privativă de libertate au precizat că în realitate, acest interval era de fapt de 1-1,5 ore, iar timpul ce revenea fiecărei persoane aflate în stare privativă de libertate pentru a face duș era insuficient.

Posibilitatea de a spăla și usca hainele: la nivelul Penitenciarului Rahova există o spălătorie (care nu a fost vizitată) dar care rezulta din datele prezentate de conducere și de persoanele aflate în stare privativă de libertate. Predarea hainelor se realiza o zi pe săptămână, de obicei miercuri. Cu toate acestea, unele dintre persoanele aflate în stare privativă de libertate preferau să își spele singure hainele, astfel că în unele camere erau întinse rufe la uscat.

Igiena și calitatea cazarmamentului: în unele dintre camerele vizitate, cazarmamentul prezenta un grad ridicat de uzură. În general, persoanele aflate în stare privativă de libertate au declarat că primesc lenjeria de la familie, preferând-o în locul solicitării acesteia de la unitatea de detenție. Unele persoane aflate în stare privativă de libertate au declarat că păturiile erau insuficiente în anotimpul friguros.

Produse igienico-sanitare: unele dintre persoanele aflate în stare privativă de libertate au menționat că li se distribuie produse pentru igiena personală, unii dintre ei menționând, însă, că acestea au o calitate îndoielnică, preferând să achiziționeze din resurse financiare proprii alte produse igienico-sanitare de la punctul comercial unic aflat în incinta Penitenciarului Rahova. În camerele vizitate s-a constatat că existau în general măști, fârașe, coșuri de gunoi și cloramină pentru curățenie.

Încălzirea camerelor și confortul termic: încălzirea camerelor de deținere se realiza prin centrala proprie a Penitenciarului Rahova. În general, având în vedere anotimpul în care a fost realizată vizita, în camerele vizitate exista o temperatură corespunzătoare. În unele camere însă, temperatura nu era suficientă pentru asigurarea confortului termic necesar, iar din discuțiile purtate cu unele persoane aflate în stare privativă de libertate, temperatura în timpul iernii era scăzută, iar păturiile erau insuficiente pentru asigurarea confortului termic necesar.

Furnizarea energiei electrice: energia electrică era furnizată pe toată durata zilei, unele defecțiuni tehnice erau remediate în timp util.

Asigurarea hranei și achiziționarea alimentelor

Hrana se asigura de către Penitenciarul Rahova, calitatea acesteia fiind apreciată în funcție de preferințele culinare, unele dintre persoanele aflate în stare privativă de libertate preferând să-și achiziționeze hrana din comerț, în limita unui quantum săptămânal sau din pachetele expediate de persoanele apropiate/familie.

În cadrul activității Echipii de vizitare nr. 2 au fost realizate scurte interviuri formale cu un număr de 4(patru) persoane aflate în stare privativă de libertate. Atât din interviurile

realizate, cât și din aspectele constatate de către membrii Echipei de vizită nr. 2, au rezultat următoarele aspecte generale, pe care le apreciem ca fiind relevante:

- lipsa personalului pentru supraveghere în locurile de deținere, în raport cu numărul spațiilor de deținere și a persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- lipsa oricărei informări privind măsurile de prevenire a torturii în locurile de detenție, lipsa afișelor în camerele de deținere, pe holuri sau în alte spații alocate desfășurării activităților curente ale persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- lipsa programelor de consiliere și facilitare a sesizării pentru prevenirea cazurilor de tortură în locurile de detenție, eliminarea stărilor de anxietate determinate de convingerea persoanelor aflate în stare privativă de libertate cu privire la existența unor consecințe negative în caz de sesizare (ex. mutarea într-un alt penitenciar, anularea anumitor drepturi, percepția celorlalți deținuți etc.);
- percepția asupra condițiilor de detenție diferă în funcție de nivelul social și educațional al persoanelor aflate în stare privativă de libertate, astfel încât nu există o percepție omogenă asupra condițiilor de detenție;
- disponibilitatea pentru dialog și colaborare din partea persoanelor aflate în stare privativă de libertate diferă în funcție de nivelul social și educațional al persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- nivelul răspunsurilor dezirabile a fost ridicat în cazul persoanelor cu un statut social nesecurizat;
- nu există programe educaționale și activități colective specifice adaptate nevoilor persoanelor aflate în stare privativă de libertate cu studii superioare sau cu nevoi intelectuale ridicate (ex. activități didactice pentru ceilalți deținuți, învățarea unei limbi străine, etc.);
- accesul la anumite drepturi se realizează pe baza participării la anumite activități de muncă neadaptate nivelului de pregătire profesională;
- insuficiența timpului alocat convorbirilor telefonice și întâlnirilor cu persoanele apropiate, familie, mediu profesional, afaceri;
- întârzierea transmiterii motivărilor pentru hotărârile judecătorești, ceea ce limitează dreptul la apărare;

- amânări nejustificate acordate de instanțe în cazurile de liberare condiționată, chiar în cazul unor rapoarte favorabile;
- lipsa aparatelor frigotehnice/frigiderele pentru depozitarea în condiții optime a alimentelor perisabile;
- interzicerea primirii de saltele sau plăpumi de la familie sau persoane apropiate;
- insuficiența timpului alocat pentru duș cu apă caldă;
- inexistența unui regim special pentru persoanele condamnate pentru infracțiuni economice sau de corupție, care nu prezintă același grad de pericol fizic ca și persoanele condamnate pentru infracțiuni cu violență;
- insuficiența timpului petrecut la clubul penitenciarului;
- lipsa unor metode coercitive eficiente pentru reeducarea tuturor și necesitatea identificării unor metode pentru ca măsurile coercitive să își atingă scopul;
- lipsa unei corelații a perioadei de detenție cu modul de calcul al zilelor de muncă, în condițiile în care timpul de muncă zilnic este limitat la 8 ore (ex. "muncesc trei zile câte 8(opt) ore pe zi și se anulează doar opt ore din pedeapsă, chiar dacă din 24 ore mi se permite să lucrez doar 8(opt) ore");
- prevederea și amenajarea unor camere speciale, izolate fonic, pentru asigurarea confidențialității interviurilor cu persoanele aflate în stare privativă de libertate, pentru prevenirea torturii în locurile de detenție, astfel încât echipele de vizită să nu fie nevoite să apeleze la bunăvoința personalului penitenciarului, care trebuie să realizeze activitățile curente.

► **Concluzii:**

- infiltrațiile de apă din grupul sanitar al camerei E.2.40;
- insuficiența timpului ce revine fiecărui deținut pentru a face duș;
- gradul ridicat de uzură al saltelelor;
- calitatea necorespunzătoare a produselor igienico-sanitare;
- reducerea minutelor zilnice de convorbiri telefonice;
- lipsa programelor educaționale pentru deținuții cu pregătire superioară și insuficiența timpului petrecut la clubul închisorii;
- lipsa frigiderele din camere;

- furnizarea cu intermitență a agentului termic în sezonul rece;
- lipsa oricărei informări privind măsurile de prevenire a torturii în locurile de detenție, lipsa afișelor în camerele de deținere, pe holuri sau în alte spații alocate desfășurării activităților curente ale persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- lipsa programelor de consiliere și facilitare a sesizării pentru prevenirea cazurilor de tortură în locurile de detenție, eliminarea stărilor de anxietate determinate de convingerea persoanelor aflate în stare privativă de libertate cu privire la existența unor consecințe negative în caz de sesizare (ex. mutarea într-un alt penitenciar, anularea anumitor drepturi, percepția celorlalți deținuți etc.)
- percepția diferită asupra condițiilor de detenție în funcție de nivelul social și educațional al persoanelor aflate în stare privativă de libertate, astfel încât nu exista o percepție omogenă asupra condițiilor de detenție;
- disponibilitatea diferită pentru dialog și colaborare din partea persoanelor aflate în stare privativă de libertate în funcție de nivelul social și educațional al persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- nivelul răspunsurilor dezirabile era ridicat în cazul persoanelor cu un statut social nesecurizat;
- accesul la anumite drepturi se realiza pe baza participării la anumite activități de muncă neadaptate nivelului de pregătire profesională;
- prevederea și amenajarea unor camere speciale, izolate fonic, pentru asigurarea confidențialității interviurilor cu persoanele aflate în stare privativă de libertate, pentru prevenirea torturii în locurile de detenție, astfel încât echipele de vizită să nu fie nevoite să apeleze la bunăvoința personalului penitenciarului, care trebuie să realizeze activitățile curente.

Echipa nr. 3

Echipa nr. 3 a avut următoarea componență: reprezentant al Colegiului Asistenților Sociali (coordonator echipă); reprezentant al Asociației „Desenăm Viitorul tău“ ; reprezentant al instituției Avocatul Poporului (Centrul Zonal Bacău al instituției Avocatul Poporului)

consilier; reprezentant al CNRR (Consiliul Național Român pentru Refugiați)

a) condițiile de cazare

În cadrul vizitei au fost vizitate spații de cazare aflate în Secțiile nr. 3 și 5, unde se aflau persoane condamnate definitiv.

În cadrul Secției nr. 3 au fost vizitate un număr de 10 camere de detenție (3.30, 3.31, 3.43, 3.45, 3.25, 3.24, 3.20, 3.19, 3.1 și 3.3.), identificate aleatoriu de membrii echipei, și s-a discutat cu 4 persoane private de libertate. În Secția 3 existau trei tipuri de camere de detenție în funcție de dimensiuni. Astfel, acestea aveau o suprafață de 19,5 mp (pentru cazarea a 8 deținuți), 22,5 mp (pentru cazarea a 10 deținuți) și respectiv 24,5 mp (pentru cazarea a 12 deținuți). Se asigura câte un pat și circa 2 mp pentru fiecare persoană deținută (față de minim 4 mp cât prevăd normele legale în vigoare).

La data efectuării vizitei avea loc o acțiune de igienizare a camerelor de detenție. Au fost vizitate atât camere modernizate cât și nemodernizate. Principala problemă constatată a fost **suprafața insuficientă de cazare, numărul de paturi din cameră (12) și mobilierul rudimentar existent (mese foarte mici, bănci metalice cu suport de PAL, rafturi metalice deschise, îngreunând mișcarea în cameră.**

În fiecare spațiu de cazare exista zona în care erau amplasate paturile și pentru servirea mesei, o cambuză precum și un grup sanitar. **Condițiile de igienă în camere și toalete erau nesatisfăcătoare din cauza spațiului insuficient**, dar și din lipsa unui program periodic de curățenie, realizată de deținuți de câte ori considerau că era necesară. De asemenea, **programul de furnizare a apei calde era insuficient – o oră și jumătate în zilele de marți și joi ale săptămânii, ceea ce determina situații în care persoanele private de libertate să fie nevoite să își realizeze igiena corporală în grup.** Grupul sanitar era compus din două spații separate, unul destinat unui WC iar celălalt pentru asigurarea igienei personale având una sau două chiuvete și un duș cu sau fără cădiță de duș. Camera de cazare și wc-ul aveau ferestre acoperite cu plasă din metal ce permitea o slabă iluminare naturală și aerisirea spațiilor respective. De asemenea, cambuza avea aerisire exterioară.

Pardoseala era din ciment cu mozaic. Spațiile de cazare erau încălzite (caloriferele erau acoperite de paturile suprapuse) și erau prevăzute cu **iluminare artificială, corpul de iluminat fiind aplicat asimetric în cameră**, motiv pentru care o zonă a camerei era mai bine luminată față de alta.

Pe lângă paturile metalice ce aveau de regulă **saltele cu un grad de uzură vizibil**, în camere se găseau 1-2 măsuțe destinate servirii mesei și mici dulăpioare, uneori și băncuțe. În majoritatea camerelor, măsuțele nu permiteau servirea hranei simultan pentru toți deținuții. Cambuza dispunea de rafturi de depozitare. **Nu exista spațiu pentru păstrarea produselor perisabile cumpărate de la magazinul din incintă, săptămânal**. Acestea se țineau pe gura de aerisire a cambuzei, unde era mai rece. Vara, produsele se țin pe podea, care fiind de ciment, este de asemenea mai rece.

Fiecare cameră dispunea de un telefon, deținuții având posibilitatea de a comunica cu exteriorul, în intervalul orar de 08.00 – 22.00, în limita a 45 minute pe zi. De asemenea, în fiecare cameră se găsea câte un televizor.

Pe timpul iernii 2014-2015, căldura din camere a fost corespunzătoare. Acest fapt a fost influențat direct și de suprapopularea camerelor de detenție. Pe timpul verii însă, suprapopularea are efecte contrare, înrăutățind condițiile de detenție.

Deținuții alegeau să își asigure individual cazarmamentul, penitenciarul asigurând lenjerie de pat doar celor care nu au posibilități materiale sau nu apelează la resursele proprii.

Instalațiile sanitare erau în stare de funcționare. Apa rece era asigurată constant. Apa caldă era asigurată câte 90 de minute de două ori pe săptămână. Nu se făcea o diferențiere a programului de apă caldă în funcție de numărul de persoane cazate în camere. **Din acest motiv se realiza o inechitate între deținuți, cei care erau cazați în camere de 12 paturi beneficiind de un timp efectiv de folosire a apei calde redus cu 50% față de cei cazați în camere de 8 paturi.**

Deținuții își cumpărau din bani proprii materiale pentru igienă personală și pentru asigurarea curățeniei în cameră. Unii dintre deținuți afirmau că au primit doar câte o hârtie igienică și un săpun pe lună din partea penitenciarului.

O altă problemă semnalată de deținuți a fost **insuficiența programelor transmise pe cablu la televizor și limitarea timpului pentru convorbirile telefonice.**

Referitor la asistența medicală acordată, deținuții beneficiau de consultații și tratamente la cerere, iar cazurile urgente sau mai complexe erau prezentate în unități de specialitate (spitale civile sau penitenciare). De asemenea, li se asigurau medicamentele prescrise de către medicii penitenciarului sau de către instituțiile medicale la care au fost prezentați pentru consultație și tratament. Deținuții puteau primi medicamente asigurate de către familie, cu condiția ca acestea să fie sub formă de comprimate. Din cauza lipsei unor medici specialiști, atât consultațiile cât și tratamentele de cele mai multe ori au fost aplicate tardiv.

În incinta secției era amenajat un club (ce avea o minibibliotecă) unde deținuții puteau desfășura diverse activități recreative. Există un club central, o biserică și un magazin unde aveau acces deținuții din toate secțiile penitenciarului. Aceste cluburi erau dotate cu mese, scaune, rafturi, mobilier sportiv etc., erau bine îngrijite și reprezentau un mediu de relaxare pentru deținuți.

Penitenciarul dispunea și de mai multe spații de plimbare în aer liber. Acestea au fost realizate ulterior punerii în funcțiune a penitenciarului, erau dimensionate corespunzător. Acestea prezentau însă, din punctul de vedere al deținuților, unele neajunsuri, **principalul fiind acela că nu dispuneau de grupuri sanitare.**

Au fost vizitate și 4 camere din Secția nr. 5 cu regim semideschis: 5.31, 5.33, 5.39, 5.40, constatându-se următoarele:

Camerele aveau 19,5 mp și erau cazate între **10 și 8 persoane**, însă pentru că secția se afla în aripa de nord a penitenciarului camerele erau mai întunecoase decât celelalte, mai friguroase și prezentau miros de mucegai. În perioada vizitei a început să se servească masa, constând în supă cu carne, mâncare de varză și piure cu carne. La nivelul secțiilor vizitate nu exista sală de mese, **servirea hranei realizându-se în camerele de deținere, care nu erau dotate cu mobilier adecvat.**

La Clubul Penitenciarului se desfășurau activități recreative la care participau unii deținuți: lectura la bibliotecă, realizarea de poșete, mărțișoare, jucării, felicitări, audierea de muzică sau activarea în grupul vocal al penitenciarului etc. În penitenciar exista un sistem util pentru deținuți – Info Chioșcul – o aplicație care oferă posibilitatea persoanelor private de libertate de a afla: câte puncte recompensă au, câte sancțiuni au, ce citații au primit, termenele la dosare, câți bani au în cont etc.

Serviciile de asistență socială erau oferite la cerere persoanelor private de libertate, acestea apelând rar la astfel de servicii.

b) întrevederile cu persoanele private de libertate

Din interviurile cu deținuții, au fost reținute următoarele aspecte: - nemulțumiri față de faptul că nu au fost emise **normele de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal**; -sancțiunile aplicate de conducerea penitenciarului ar trebui să afecteze doar persoana condamnată, nu și familia sa în sensul limitării vizitelor acesteia sau a convorbirilor cu membrii ei; - în situații speciale (decese în familie) deținuților ar trebui să li se dea posibilitatea participării la diverse evenimente (înmormântări), totul pentru a menține legătura cu familia și la finalul perioadei de detenție să nu existe o perioadă prea mare de reinsertie în familie și societate; - **prețurile din magazinul penitenciarului sunt mult prea mari față de oraș (conform unui bon fiscal prezentat de un deținut-Cafea 250 g – 16,50 lei, Iaurt Zuzu mic – 3,50 lei, Unt – 8.20), iar marfa nu era ținută în condiții igienice**; - asistența medicală era **necorespunzătoare, medicamentele se distribuiau în funcție de posibilități și erau insuficiente**;- hrana nu era **corespunzătoare și nu se distribuia în mod egal fiecărui deținut**;- condițiile de cazare erau acceptabile, dar **spațiul de cazare era insuficient, la fel și articolele igienico-sanitare**; - dezinsecția se realiza de câte ori era nevoie;- propunerea aplicării regimului semideschis de detenție, pentru a face mai ușoară trecerea dintre regimul închis din penitenciar și liberare; **reducerea fără justificare de la o oră la 45 minute a duratei convorbirilor pe zi**; **oportunitatea cazării deținuților de alte religii în aceeași cameră**; îmbunătățirea condițiilor de cazare, când sunt anunțate vizite ale unor autorități sau organizații la penitenciar; existența unor repercusiuni în urma sesizărilor adresate de către deținuți unor autorități publice privind situația din penitenciar; nemulțumiri față de programul de plimbare, de lipsa băncilor și toaletelor din spațiile de plimbare; nemulțumiri față de programul redus de furnizare a apei calde.

c) alte situații relevante

În timpul vizitei un deținut cetățean străin a solicitat mutarea în cameră cu deținuți de aceeași religie. În plus, s-a constatat că în cazul persoanelor cu cetățenie străină, procedura este de a se anunța ambasada țării de origine a persoanei respective despre luarea sa în detenție, fără să se verifice dacă persoana respectivă se află în procedura de azil în România sau are deja o formă de protecție acordată de statul român, ca urmare a unor motive serioase de temere de persecuție din partea autorităților din țara sa.

Ulterior vizitei efectuate, Avocatul Poporului s-a sesizat din oficiu în privința deținutului și a fost efectuată o anchetă în data de 28 aprilie 2015, dosarul fiind în lucru.

► Concluzii:

- supraaglomerarea camerelor de detenție, având în vedere că nu se asigură pentru fiecare persoană suprafața de 4 mp, prevăzută de normele legale în vigoare;
- condițiile necorespunzătoare ale spațiilor de cazare, de asigurare a igienei personale și pentru servirea mesei;
- neasigurarea condițiilor pentru păstrarea la rece a produselor perisabile cumpărate săptămânal de la magazinul din incinta centrului sau primite periodic prin pachete de la familie sau alte persoane;
- neasigurarea unui program corespunzător de furnizare a apei calde în funcție de numărul de persoane cazare într-o cameră;
- solicitarea cazării persoanelor care practică aceeași confesiune în aceeași cameră;
- reducerea duratei convorbirilor telefonice pe zi, de la o oră la 45 minute;
- insuficiența produselor igienico-sanitare pentru asigurarea igienei personale și a curățeniei în camere;
- insuficiența programelor transmise pe cablu la televizor;
- lipsa grupurilor sanitare de la curțile de plimbare;
- prețurile ridicate de la magazinul din incinta penitenciarului;
- existența unor saltele uzate în camere;
- servirea hranei în camerele de deținere, care nu erau dotate cu mobilier adecvat.
- iluminat și aerisit necorespunzător în unele camere și miros de mușgai în camerele de pe Secția 5.

Echipa nr. 4

Echipa a fost formată din
expert – AEPADO;

Asociația Sociologilor;

-Asociația GRADO;

expert-instituția Avocatul Poporului

a) condițiile de cazare

Echipa a vizitat Secția 4 (aflată la parterul clădirii de deținere, unde se aflau persoane în arest preventiv, persoane condamnate aflate în tranzit la regimurile închis (RÎ), maximă siguranță (RMS) și maximă siguranță – risc pentru siguranța penitenciarului (RMS – RSP). Au fost vizitate: o cameră de deținere pentru RÎ, o cameră de deținere pentru RMS – RSP, o cameră pentru Izolare - E4.21. Condițiile de detenție puteau fi considerate bune, cu mențiunea că deținuților li se permitea să folosească lenjerie și efecte personale proprii.

În cadrul Secției 4 erau 36 de camere, 1 birou supraveghetor, 1 birou comandant secție, 2 cluburi (sală de forță), 1 cabinet mai mic pentru activități socio-educative, 1 cabinet medic sociolog.

În timpul vizitei, pe Secția 4 se aflau: comandantul secției, 2 agenți, 2 reprezentanți ai serviciului de educador și un reprezentant serviciu psihosocial.

Camera E 4.28

Era o cameră de deținere pentru regim închis. Accesul în această cameră se făcea prin două uși metalice, a doua ușă fiind de tip grilaj. Camera era compartimentată astfel: spațiu destinat deținuților, grup sanitar, debara pentru haine și cambuză (pentru depozitarea alimentelor).

a) Spațiul destinat deținuților

Spațiul destinat deținuților avea următoarele dimensiuni: L = 5,70 m, l = 4,60 m, h = 3,10 m. (26,22mp la 5 deținuți). În partea stângă a camerei erau instalate 8 paturi metalice, dispuse pe patru rânduri (câte două paturi suprapuse). În momentul vizitei se aflau custodiați 5 deținuți. Pe paturi erau următoarele tipuri de saltele: 5 saltele cu câlți, 1 saltea cu burete, 2 saltele cu arcuri. Toate saltelele erau în stare bună, curate și fără miros

specific. Cinci din cele opt paturi aveau lenjerie de pat curată care aparținea deținuților. Celelalte paturi aveau pături de la penitenciar (pentru deținuții fără posibilități) care erau curate și igienizate. Iluminatul natural era asigurat de o fereastră din lemn cu dimensiunile de 1,20m/1,20 m, cu două rânduri de geamuri. Mecanismul de închidere și de deschidere al acestora era în stare bună de funcționare. Sub paturi se aflau bunuri și obiecte ale deținuților. Fereastra era prevăzută cu protecție dublă (gratii metalice și plasă metalică) cu o draperie de interior. Iluminatul artificial era asigurat de două tuburi de neon funcționale. Deasupra ușii de acces în cameră se afla un orificiu creat special pentru iluminatul de veghe (bec cu leduri de 24W), protejat de o plasă metalică. Căldura era asigurată cu ajutorul unui calorifer din fontă cu dimensiunile de 1m/1,20m. Căldura a fost furnizată până în data de 14 aprilie 2015 când agentul termic a fost oprit. Temperatura era în parametri normali (din discuțiile cu deținuții). În cameră erau mai multe obiecte: o măsuță din lemn, 4 noptiere din lemn fiecare cu câte două uși și o tăbliță detașabilă pentru scris, un suport TV pe care se afla un televizor cumpărat de deținuți, 1 pantofar din lemn de dimensiune redusă, 1 masă din metal cu dimensiunile $L = 1,60$ m, $l = 0,50$ m, două băncuțe tot din metal, un suport din lemn pe care se afla un telefon pentru convorbiri atât cu interiorul cât și cu exteriorul (deținuții îl puteau folosi în baza unui cod personal). Produsele igienico-sanitare se distribuiau o dată pe lună (hârtie igienică, aparat de ras, săpun, pastă de dinți și de ras) pentru fiecare deținut. Se asigura igienizarea camerei prin distribuirea de detergent lichid. Pardoseala era din ciment-mozaic fiind curată și uscată. Camera a fost zugrăvită în octombrie 2014, starea pereților fiind foarte bună. Exista o singură priză pentru curent electric de 220V la care era conectat un prelungitor cu 5 prize. Mai existau o priză pentru cablu TV și o priză pentru cablu telefon. Nu au fost găsiți gândaci, ploșnițe sau alte insecte.

b) *Grupul sanitar*

Accesul în grupul sanitar cu dimensiunile de 4,00 m/1,60 m, se făcea printr-o ușă din PVC. În partea stângă se afla compartimentul pentru toaletă cu dimensiunile de 1,60 m/1,20 m. Accesul se făcea printr-o ușă din PVC poziționată la mijlocul tocului, cu posibilitate de supraveghere parțială a deținuților. Aerisirea era asigurată printr-o fereastră din lemn cu dimensiunile 55 cm/55 cm, având protecție dublă (gratii metalice și

plasă metalică). Baia conținea: 2 chiuvete rotunde din inox cu diametrul de 30 cm prevăzute fiecare cu un singur robinet. Deasupra chiuvetelor existau două oglinzi cu dimensiunea 60 cm/40 cm. Sub raft se găseau 4 bidoane cu diferite substanțe (cloramină, detergent pentru pardosea și pentru vase). Pardoseala era din ciment mozaic, era curată și uscată. Pereții erau zugrăviți și uscați fără a prezenta urme de umezeală sau igrasie. În partea dreaptă se afla o cadă simplă pătrată din inox. Baia era prevăzută cu o vizetă (dimensiune de 0,15 m/0,15 m, având protecție din plasă metalică), destinată supravegherii deținuților. Iluminatul artificial era asigurat de un bec cu filament de 40W.

c) Debaraua pentru haine și cambuza

Debaraua avea două uși din lemn și 3 rafturi confecționate din același material, pe care se aflau obiectele de îmbrăcăminte ale deținuților. Cambuza era prevăzută cu 4 etajere din lemn pe care se aflau diverse alimente, sticle cu apă, lădițe din plastic pentru legume și fructe. Aerisirea era asigurată de o fereastră din lemn cu două rânduri de geamuri de dimensiunea 0,50 m/0,50 m, având protecție dublă (gratii metalice și plasă metalică).

Camera E.4.33

Era o cameră de deținere de maximă siguranță cu grad sporit de risc. Accesul se făcea prin două uși metalice prima fiind de tip grilaj. Era compartimentată astfel: spațiu destinat deținuților, grup sanitar, debara pentru haine și cambuza (destinată depozitării alimentelor).

a) Spațiul destinat deținuților

Avea următoarele dimensiuni: $L = 5,45$ m, $l = 3,55$ m, $h = 3,10$ m. (19,34 la 2 deținuți) La 1 m de ușa de acces, în interior, se află un grilaj din metal prevăzut cu ușă tot din metal, până la nivelul tavanului (spațiu de siguranță) care făcea delimitarea cu spațiul destinat deținuților, acesta fiind practic diminuat. În momentul vizitei erau custodiați doi deținuți: unul era prezent, iar celălalt se afla la sala de sport. Erau 4 paturi încastrate în beton (suprapuse câte două). Saltelele erau cu câlți și nu prezentau deteriorări. Păturile, pernele și fețele de pernă erau primite de la penitenciar fiind curate și igienizate. În interiorul camerei se găseau: 2 noptiere din lemn, o măsuță din lemn, o masă cu două scaune din metal, un suport din lemn pentru telefon, un telefon, o etajeră din lemn cu

două rafturi, un scaunel din lemn, un suport TV încadrat în beton, un alt suport TV cu televizorul aferent amplasat lângă fereastra camerei, care era al deținuților. Existau următoarele prize: o priză de curent electric 220V dispusă în afara ariei deținuților, respectiv în spațiul prevăzut cu grilaj, o priză pentru cablu TV și o priză pentru cablu telefon. Căldura era asigurată de un calorifer din fontă cu dimensiunile 1,70 m/0,60 m. Iluminatul natural se asigura printr-o fereastră cu dimensiunile 1,15 m/1,10 m, prevăzută cu două geamuri din termopan. În spatele ferestrei se afla o protecție dublă (gratii metalice și plasă metalică). Iluminatul artificial se făcea prin intermediul unui tub de neon. În partea dreaptă a ușii de acces se găsea o vizetă (un orificiu creat în perete, cu geam de dimensiunea 0,15 cm/0,15 cm, având protecție din plasă metalică), destinată supravegherii deținuților. Pereții erau zugrăviți, uscați și fără urme de igrasie sau mucegai. Deasupra ușii de acces în cameră exista un orificiu creat special pentru iluminatul de veghe (bec cu leduri de 24W), protejat de o plasă metalică.

b) Grupul sanitar avea dimensiunile de 4,00 m/1,60 m. Aerisirea era asigurată printr-o fereastră din termopan cu dimensiunile de 55 cm/55 cm, având protecție dublă (gratii metalice și plasă metalică). Toaleta se afla în acest spațiu având dimensiunile de 1,50 m/1 m. Accesul se făcea printr-o ușă, cu posibilitate de supraveghere parțială a deținuților. Pe peretele comun cu holul secției se afla o vizetă (un orificiu creat în perete, cu geam de dimensiunea 0,15 cm/0,15 cm, având protecție din plasă metalică) destinată supravegherii acestui spațiu. Pereții erau zugrăviți, uscați și fără urme de igrasie sau mucegai.

b) Debaraua pentru haine și cambuza

Debaraua cu lungimea de 1,50 m și adâncimea de 0,45 cm. era prevăzută cu 2 rafturi din metal încadrate în beton. Pe aceste rafturi se aflau obiecte de îmbrăcăminte ale deținuților.

Accesul în cambuză se făcea cu ajutorul unei ușii și era prevăzută cu 2 rafturi din metal încadrate în perete. Pe rafturi se găseau diverse alimente. Nu avea iluminat artificial. Aerisirea era asigurată printr-o fereastră din termopan cu dimensiunea 0,55 m/0,55 m, având protecție dublă.

Camera E4.21

Camera era pentru izolare și avea 4 paturi – o contradicție cu ideea de izolare. În momentul vizitei nu se afla nimeni la izolare.

Camera E4.19

Camera era destinată activităților lucrative. **Geamul pentru observarea grupului sanitar era obturat.** Această situație era întâlnită la mai multe camere din secție. Obturarea acelor geamuri nu permitea asigurarea posibilității de supraveghere a spațiului respectiv.

La camera de detenere din sectorul RMS – RSP se aflau 2 persoane (dotarea camerei era de 4 paturi).

Sala de forță a clubului de pe secție avea **grup sanitar propriu care era într-o stare avansată de degradare.** Nu au fost schimbate chiuvetele și WC-urile, apa nu curgea la WC, ușa toaletei nu avea clanță, o sfoară fiind folosită pentru închiderea din interior și un cui îndoit la exterior pentru închiderea ușii. Nu exista hârtie igienică, dar existau prosoape de bumbac și săpun lichid. Există un singur bec în holul toaletei. Al doilea grup sanitar era nefuncțional fiind închis cu lacăt, motivat de faptul că era folosit ca depozit.

b) întrevederile cu persoanele private de libertate

Cu ocazia interviurilor în regim de confidențialitate cu persoane din Secțiile 4 și 7, au fost reținute următoarele aspecte: - materialele igienico-sanitare distribuite lunar erau: săpun, hârtie igienică, pastă de dinți, pastă de ras și aparat de ras de plastic; - apa caldă se furniza de 2 ori/săptămână câte 90 minute; - căldura pe timp de iarnă a fost corespunzătoare; - în perioada de carantină deținuții erau informați despre drepturile și obligațiile lor, iar mapa de cameră se solicita în scris; - accesul la medic și tratamentul prescris erau corespunzătoare; - dreptul la convorbiri telefonice era respectat; - neinclusiunea unor deținuți în activitățile socio-educative afecta analizarea acestora la 6 luni în vederea schimbării regimului de detenție; - mănecarea nu era corespunzătoare pentru persoanele private de libertate diagnosticate cu diabet, care nu primeau legume și fructe; - modul inadecvat de adresare al personalului.

Echipa a vizitat curtea de plimbare amenajată între clădire și zidul de protecție, împrejmuită cu plasă de sârmă. Existau mai multe curți de plimbare de dimensiuni diferite

dispuse una lângă alta. **Supravegherea curților de plimbare nu era eficientă, fiind asigurată de un singur agent.**

c) alte situații relevante

Cu prilejul vizitei o persoană privată de libertate a sesizat că se află în refuz de hrană, menționând că a mai fost în cameră de refuz de hrană cu încă 3 persoane, din care 2 au fost convinse să renunțe la forma de protest, iar o altă persoană a fost pusă pe cursă în dimineața sosirii echipei la penitenciar. De asemenea, a precizat că: erau ploșnițe, deținuții nu erau scoși la programe; în ziua vizitei au fost schimbate așternuturile; mâncarea era mult mai bună decât de obicei.

Cu privire la situația acestui deținut, instituția Avocatul Poporului a efectuat o anchetă în data de 28 aprilie 2015, dosarul fiind în lucru.

► Concluzii:

- obtinerea vizetelor de la grupurile sanitare nu permitea asigurarea posibilității de supraveghere a spațiului respectiv;
- efectuarea reparațiilor care se impun în grupul sanitar din sala de forță a clubului de pe secție, aflat într-o stare avansată de degradare;
- căldura pe timp de iarnă a fost corespunzătoare;
- neinclusiunea unor deținuți în activitățile socio-educative, de natură a afecta analizarea situației acestora la 6 luni, în vederea schimbării regimului de detenție;
- mâncarea necorespunzătoare pentru persoanele private de libertate diagnosticate cu diabet, care nu primeau legume și fructe;
- supravegherea curților de plimbare, sub aspectul eficienței supravegherii acesteia de un singur agent.
- numărul de paturi din izolator, în contradicție cu ideea de izolare

CONCLUZII ale întregii vizite

În urma vizitei efectuate, în temeiul art. 29¹¹⁻¹² din Legea nr. 35/1997, republicată, cu modificările și completările ulterioare, supunem atenției:

I. propunerea ca unitatea penitenciară să dispună măsuri în legătură cu următoarele aspecte:

a) condiții de cazare

- supraaglomerarea unora dintre camerele de detenție (spre exemplu, camerele din Secția 3) unde se asigurau unei persoane private de libertate aproximativ 2 mp (față de minim 4 mp cât prevăd normele legale în vigoare);
- condițiile necorespunzătoare ale unor spații de cazare, sub aspectul asigurării igienei personale și pentru servirea mesei;
- iluminat și aerisit necorespunzător în unele camere și miros de mușchi în camerele de pe Secția 5;
- igienizarea camerelor care prezentau condens (spre exemplu, camera E.1.17) și verificarea infiltrațiilor de apă din grupul sanitar al camerei E.2.40;
- verificarea și înlocuirea instalațiilor sanitare nefuncționale din unele camere de cazare și efectuarea reparațiilor care se impun în grupul sanitar din sala de forță a clubului;
- obturarea vizetelor, care nu permitea asigurarea posibilității de supraveghere a deținuților;
- gradul ridicat de uzură al saltelelor din unele camere de detenție;
- insuficiența timpului ce revine deținuților pentru a face duș (spre exemplu, în camerele cu 12 deținuți).

b) alte aspecte relevante rezultate din vizita efectuată

- neasigurarea condițiilor pentru păstrarea la rece a produselor perisabile cumpărate săptămânal de către deținuți de la magazinul din incinta centrului sau primite periodic prin pachete de la familie sau alte persoane și lipsa frigiderelor din camere;
- lipsa grupurilor sanitare din curțile de plimbare;
- verificarea eficienței supravegherii curților de plimbare de către un singur agent;
- informarea deținuților sub aspectul libertății de a decide asupra participării la întrevederile cu membrii echipelor de vizitare ale Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție;

- includerea în Regulamentul de ordine interioară a Penitenciarului Rahova a unor prevederi privind dreptul deținuților de a avea întrevederi în condiții de confidențialitate și numai cu acordul acestora cu membrii echipelor de vizitare ai Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, care au dreptul de a efectua vizite inopinate în locurile de detenție (Capitolul - „Posibilitățile persoanei private de libertate de a comunica cu administrația locului de deținere, cu autoritățile judiciare și administrative, cu soțul sau soția...”).
- lipsa informărilor privind măsurile de prevenire a torturii în locurile de detenție, lipsa afișelor în camerele de deținere, pe holuri sau în alte spații alocate desfășurării activităților curente ale persoanelor aflate în stare privativă de libertate;
- lipsa programelor de consiliere și facilitare a sesizării pentru prevenirea cazurilor de tortură în locurile de detenție, eliminarea stărilor de anxietate determinate de convingerea persoanelor aflate în stare privativă de libertate cu privire la existența unor consecințe negative în caz de sesizare (ex. mutarea într-un alt penitenciar, anularea anumitor drepturi, percepția celorlalți deținuți etc.);
- prevederea și amenajarea unor camere speciale, izolate fonic, pentru asigurarea confidențialității interviurilor cu persoanele aflate în stare privativă de libertate, pentru prevenirea torturii în locurile de detenție, astfel încât echipele de vizită să nu fie nevoite să apeleze la bună voința personalului penitenciarului, care trebuie să realizeze activitățile curente.
- analizarea posibilității cazării în aceeași cameră a persoanelor private de libertate în funcție de religia acestora.

e) aspecte referitoare la asigurarea asistenței medicale în penitenciar

- creșterea receptivității personalului de supraveghere și a personalului medical pentru soluționarea problemelor de sănătate ale deținuților;
- examinarea solicitării cadrelor medicale privind achiziționarea unui electrocardiograf și a cantităților necesare/adevuate de medicamente care se achiziționează de Spitalul Penitenciar Rahova pentru Penitenciarul Rahova;
- examinarea posibilității de achiziționare a testelor HIV;
- necesitatea angajării personalului medical (medici, asistente, psihiatru) suplimentar,

conform grilei de persoane normate;

d) aspecte rezultate din interviurile cu deținuții

- furnizarea cu intermitență a agentului termic în sezonul rece;
- mîncarea necorespunzătoare pentru norma de hrană 18 și lipsa de legume și fructe;
- calitatea necorespunzătoare a produselor igienico-sanitare și insuficiența produselor igienico-sanitare pentru asigurarea igienei personale și a curățeniei în camere;
- prețurile ridicate ale produselor din magazinul din incinta penitenciarului;
- insuficiența programelor transmise pe cablu la televizor;
- numărul de minute alocat pentru convorbirile telefonice, avînd în vedere susținerile deținuților privind reducerea acestora de la o oră la 45 minute; insuficiența timpului alocat convorbirilor telefonice și întîlnirilor cu persoanele apropiate, familie, mediu profesional, afaceri;
- neinclusiunea unor deținuți în activitățile socio-educative, de natură a afecta analizarea acestora la 6 luni în vederea schimbării regimului de detenție;
- lipsa unor programe educaționale și activități colective specifice adaptate nevoilor persoanelor aflate în stare privativă de libertate cu studii superioare sau cu nevoi intelectuale ridicate (ex. activități didactice pentru ceilalți deținuți, învățarea unei limbi străine etc.);
- accesul la anumite drepturi se realizează pe baza participării la anumite activități de muncă neadaptate nivelului de pregătire profesională;
- insuficiența timpului petrecut la clubul penitenciarului.

II. sesizarea de către instituția Avocatul Poporului a Direcției de elaborare acte normative din cadrul Ministerului Justiției în privința stadiului de elaborare a Regulamentului de aplicare al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

Prezentul Raport de vizită a fost semnat și însușit astfel:

Pentru echipa nr. 1:

1. adjunct al Avocatului Poporului- Magda Ștefanescu-
2. reprezentant al Avocatului Poporului-

3. reprezentant al Colegiului Medicilor din România
4. reprezentant al Transparency International

Pentru echipa nr. 2:

5. reprezentant al Colegiului Psihologilor din România,
6. reprezentant al instituției Avocatul Poporului -
7. reprezentant al Asociației Anals
8. reprezentant al instituției Avocatul Poporului (Centrul zonal Alba)

Pentru echipa nr. 3:

9. reprezentant al Colegiului Asistenților Sociali
10. reprezentant al Asociației „Desenăm Viitorul tău”
11. reprezentant al instituției Avocatul Poporului (Centrul zonal Bacău)
12. reprezentant al CNRR

Pentru echipa nr. 4:

13. reprezentant al Asociației Sociologilor
14. reprezentant al Asociației GRADO
15. reprezentant al AEPADO
16. reprezentant al instituției Avocatul